

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. ve věci

žalobce: **A. A. T. T.**
e. č., státní příslušnost,
pobytem

zastoupen **Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.**
sídlem Kovářská 4, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky,**
Odbor azylové a migrační politiky,
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 9. 2018, č. j. OAM-1-945/VL-07-K02-PD7-2007,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á.**
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 9. 2018, č. j. OAM-1-945/VL-07-K02-PD7-2007 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto o tom, že se žalobci doplňková ochrana neprodlužuje.

2. Žalobce se stal poživitelem doplňkové ochrany ode dne 8. 4. 2009 na základě rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 3. 2008, č.j. OAM-1-945/VL-07-ZA04-2007 a následně mu byla prodloužena opakovaně, a to naposledy rozhodnutím žalovaného ze dne 3. 8. 2016, které nabylo právní moci ke dni 8. 5. 2016 a platilo do dne 8. 8. 2018.

II. Napadené rozhodnutí

3. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný shrnul obsah relevantní právní úpravy (§ 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a uvedl, že doplňková ochrana byla původně žalobci udělena z důvodu hrozícího skutečného nebezpečí vážné újmy v zemi jeho původu.
4. Žalovaný dále shrnul obsah pohovoru ze dne 20. 8. 2018, při němž žalobce uvedl, že žádá o prodloužení doplňkové ochrany z důvodu trvajícího konfliktu ve vlasti. Islámský stát stále ovládá Irák a v zemi se bojuje. Žalobce pochází z Bagdádu a sleduje zprávy o bezpečnostní situaci v zemi. Je tam stále nebezpečno, což žalobce ví z televizních zpráv BBC. I po porážce Islámského státu je v Iráku stále nebezpečno. Vnitřní přesídlení není možné, protože nahoře jsou Kurdové, dole šíité a nejhorší je Islámský stát, který za peníze zabíjí lidi. Žalobce dále uvedl, že se pokusí získat v ČR trvalý pobyt, který zde mají již jeho rodiče. Vrátil by se do vlasti, pokud by zmizel Islámský stát a skončilo napětí mezi šííty a sunnity.
5. Při posuzování žádosti žalovaný vycházel také z informací o zemi původu, především z Informace OAMP: Situace v zemi- Politická a bezpečnostní situace, vnitřně vysídlené osoby, návraty, současný vývoj ze dne 1. 6. 2018, Informace OAMP: Bezpečnostní a politická situace v zemi - stav: březen 2018 ze dne 6. 3. 2018, Výroční zprávy Amnesty International 2018 ze dne 18. 1. 2018, Zprávy MZV Velké Británie o lidských právech a demokracii za rok 2016, Zprávy Freedom House – Svoboda ve světě 2018 z ledna 2018, Informace Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.
6. Po porovnání uvedených informací se skutečnostmi uvedenými žalobcem žalovaný uzavřel, že v zemi původu došlo k takovým zásadním a trvalým změnám situace, že udělené doplňkové ochrany již není zapotřebí. Vojenské operace proti Islámskému státu (dále také „IS“) se během roku 2017 zintenzivnily, přičemž vládním jednotkám a jejich spojencům se podařilo dobýt zbývající území a populační centra. Začátkem prosince 2017 byla po dobytí Rawy vládou vyhlášena definitivní porážka IS v zemi. Podle nejaktuálnějších informací v zemi neprobíhá občanská válka ani konflikt s jinou zemí. Z informací dostupných žalovanému vyplývá, že porážka IS je trvalá a od roku 2015 celkově klesá i počet ozbrojených útoků i na civilisty a rovněž se do země vrací stále větší procento osob, které prchly před válkou.
7. Žalovaný konkrétně obsáhle citoval zprávy Human Rights Watch 2018 ze dne 18. 1. 2018 a Amnesty International 2018 ze dne 22. 2. 2018, přičemž analyzoval problém vnitřního přesídlení, přičemž konstatoval, že na území Iráku zůstávalo vnitřně vysídleno přibližně 3 miliony osob. Podle zprávy Freedom house sice klesl počet teroristických útoků, ale IS si udržoval dostatečné pozice k tomu, aby provedl, několik rozsáhlých bojových útoků v iráckých městech mimo hlavní zóny konfliktu. S odkazem na nejaktuálnější Informaci OAMP: Situace v zemi ze dne 1. 6. 2018, v zemi neprobíhá občanská válka ani konflikt s jinou zemí. Počty incidentů a jejich obětí v Iráku nadále klesají, přičemž jde o nejnižší hodnoty za posledních pět let.

8. Žalovaný se věnoval rovněž rizikovosti místa posledního bydliště žalobce (Bagdád), k čemuž uvedl, že útoky v roce 2017 poklesly oproti předcházejícímu roku velmi značně a jsou pouze příležitostné a málo úspěšné. Sporadické sebevražedné útoky se zaměřovaly především na šiitské čtvrti a útoky IS dále cílí na obchody a trhy s velkou koncentrací. Bezpečnostní situace v Bagdádu zůstává i přes možnost nárůstu nestability obecně dobrá.
9. Žalovaný vyhodnotil zjištěné skutečnosti tak, že Irák se již nenachází v situaci mezinárodního či vnitřního ozbrojeného konfliktu a nelze tak ani dovodit, že by dotyčnému hrozilo vážné a individuální ohrožení života nebo tělesné integrity z důvodu svévolného (nerozlišujícího) násilí, tedy že by byl vystaven jednání, které není žalovaný schopen zcela předvídat ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Zároveň žalovaný nepopírá, že v Iráku dochází i v současné době v omezené míře k bezpečnostním incidentům jako v řadě dalších zemí, nicméně zdůraznil, že tyto incidenty se uskutečňují nahodile a ve zcela omezené míře. Citované zprávy o zemi původu jasně potvrzují dlouhodobý a úspěšně zakončený boj proti skupině IS. Aktuálně tedy může žalobci poskytnout ochranu jeho vlastní stát.
10. Žalovaný dále hodnotil individuální okolnosti žadatelova příběhu především podle informací sdělených v pohovoru ze dne 20. 8. 2018. Žalovaný považuje vyjádření žalobce za naprosto nekonkrétní a vágní, neboť násilné konflikty mezi hlavními větvemi islámu probíhají dlouhodobě nejen v Iráku, ale i v okolních státech a jde o historické stigma. Týká se tedy všech obyvatel Iráku bez rozdílu a nelze je vnímat jako individuální bezprostředně hrozící nebezpečí vážné újmy. Žalobce navíc kromě ojedinělého incidentu se soukromými osobami z listopadu roku 2007 žádné jiné potíže ve vlasti nikdy neměl. Poslední místo bydliště žalobce lze považovat za bezpečné, stabilizované a plně pod kontrolou iráckých úřadů a ozbrojených složek. K ojedinělým teroristickým útokům, o nichž měl žalobce povědomost z televizního vysílání, žalovaný uvedl, že je nevylučuje, ale žalobce je blíže nelokalizoval ani nekonkretizoval.
11. Žalovaný poukázal na mechanismus tzv. třístupňového testu (rozsudek NSS ze dne 13. 3. 2009, č.j. 5 Azs 28/2008-68), při jehož aplikaci dospěl žalovaný k závěru, že na dvě ze tří otázek lze odpovědět záporně, neboť Irák se již nenachází v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu a žalobci tak nehrozí nebezpečí ohrožení života či tělesné integrity. Riziko má obecný charakter a nepředstavuje pro žalobce konkrétní ohrožení. Z relevantních zpráv žalovaný ani nedovodil, že by obyvatelstvo v Iráku bylo bez zdrojů pitné vody.
12. Konečně se žalovaný věnoval i možnosti žalobce legalizovat si pobyt v ČR podle zákona o pobytu cizinců. V průběhu řízení žalobce neuvedl, že by mu bránilo v návratu jeho rodinné vazby v ČR. Žalobce může získat při splnění zákonných podmínek povolení k trvalému pobytu v ČR, a proto jeho vycestování nemůže být v rozporu s mezinárodními závazky ČR.

III. Žaloba

13. V žalobě 26. 9. 2018 proti napadenému rozhodnutí a obsahově obdobnému doplnění žaloby ze dne 20. 11. 2018 žalobce především namítal nedostatečné zjištění skutkového stavu věci. Podle jeho názoru žalovaný nedostal povinnosti získávat přesné

a aktuální informace o zemi původu, neboť k datu vydání napadeného rozhodnutí většina informací nebyla aktuální. Pokud by žalovaný vycházel z aktuálních zpráv o bezpečnostní situaci v Iráku, pak by musel ke dni vydání napadeného rozhodnutí zohlednit útoky na bezbranné civilisty (viz k tomu čl. 8 odst. 2 kvalifikační směrnice).

14. Žalobce má dále za to, že situace v Iráku ještě není plně stabilizovaná, což žalovaný sám v napadeném rozhodnutí uvedl. Porážka Islámského státu rozhodně není konečná, jen se změnila jejich taktiky a nadále páchají útoky proti nevinným lidem. Podle názoru žalobce jsou důvody, které objasnil v průběhu správního řízení, podřaditelné dokonce pod pojem pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu.
15. Ačkoliv žalobce odůvodnil nemožnost přesídlení v rámci země původu, žalovaný se touto námitkou již dále nezabýval. Nemožnost přesídlení žalobce v rámci Iráku žalobce spatřuje v tom, že „nahore jsou Kurdové, dole Šiité“, a proto se nemá se kam vrátit. Žalovaný se nedostatečně zabýval tím, zda jsou všechny podmínky tzv. třístupňového testu splněny kumulativně a nevzal v potaz celkové poměry v zemi původu a osobní poměry žalobce.
16. Žalobce se dále domnívá, že ve správním spisu není založen ani jeden dohledatelný zdroj, o nějž žalovaný opírá svůj názor, že stěžovateli nehrozí v případě návratu vážná újma ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu. Z uvedených důvodů navrhl žalobce zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

13. Ve svém vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že při rozhodování vzal v úvahu skutečnosti tvrzené žalobcem a přihlédl k nim. Shromáždil k nim adekvátní a aktuální informace o situaci v zemi původu. Vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci, který svým rozsahem odpovídá předpokladům nezbytným pro vydání rozhodnutí. Má za to, že přijaté řešení odpovídá konkrétním okolnostem daného případu a je patřičným způsobem odůvodněno. Důvody k vyhovění žádosti žalobce a k prodloužení doplňkové ochrany, udělené mu rozhodnutím ze dne 31. 3. 2008 a naposledy pravomocně prodloužené dne 8. 8. 2016 s platností do 8. 8. 2018, nebyly shledány.
14. Vedle zohlednění žalobcových pochyb pro případ návratu o možnosti nalézt práci či obav z problémů s nedostatkem pitné vody nepominul ani žalobcovy výhrady k přetrvávajícímu napětí mezi sunnity a šíity či k pokračující činnosti teroristů v zemi. V souvislosti s posledním uvedeným důvodem v žalobě sám žalobce připouští, že k tomu nedochází v tak velkém rozsahu jako dříve. Jak na základě podrobného posouzení situace v Iráku žalovaný následně shrnul, země žalobcova původu se již nenachází v situaci mezinárodního či vnitřního ozbrojeného konfliktu, v jehož důsledku by žalobce coby civilista mohl být vážně ohrožen na životě nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí. Pominuta nezůstala ani bezpečnostní situace v Bagdádu, kde žalobce žil před opuštěním vlasti. Žalovaný nepopřel, že i v irácké metropoli dosud dochází k útokům, které lze označit za teroristické, nicméně s přihlédnutím k četnosti jejich výskytu lze uzavřít, že jsou ojedinělé a směřují zejména na šíitské čtvrti. Vzhledem ke konkrétnímu obsahu podkladových informací ze spisu dospěl k závěru, že bezpečnostní situaci ve městě lze označit za obecně dobrou. V rozsahu žalobních tvrzení shodných se sděleními prezentovanými v rámci správního řízení žalovaný

odkazuje v podrobnostech na obsah odůvodnění napadeného rozhodnutí, kde jsou vypořádána v dostatečném rozsahu. Žalovaný trvá na věcné správnosti a zákonnosti napadeného správního rozhodnutí, žalobní námitky nejsou způsobilé jím vyslovené závěry zpochybnit.

15. U informací obsažených v příloze žaloby je třeba zohlednit, že jsou určeny primárně občanům ČR a mají povahu doporučení sloužícího k jejich základní orientaci pro případ jejich cesty do Iráku s ohledem na jejich tamější postavení cizinců neznalých jazyka a místních poměrů. V souvislosti s možnými bezpečnostními riziky je zmíněno, že terčem působení extremistických či kriminálních skupin se mohou stát právě cizinci postrádající znalost místního prostředí a adekvátní ochranu. Z obsahu tohoto materiálu je tedy zjevné, že je adresován jiné skupině osob než občanům Iráku. Není důvod domnívat se, že by návrat do vlasti pro žalobce mohl nadále představovat skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1, odst. 2 zákona o azylu.
16. V **replíce** k vyjádření žalovaného ze dne 21. 11. 2018 žalobce poukázal na to, že i rodinný a soukromý život žalobce má svou váhu v otázce prodloužení doplňkové ochrany, jakkoliv samostatně nemůže být důvodem pro její prodloužení.
17. Dále uvedl, že vyrozumění o možnosti seznámit se s podklady bylo žalobci předloženo bez náležitého poučení. Především zdůraznil, že ho měl žalovaný poučit a upozornit na to, že zastává názor o zlepšení bezpečnostní situace v Iráku.
18. Co se týká soudu předložené informace MZV ČR ohledně cestování a bezpečnostní situace v Iráku, má žalobce za to, že se lze tyto závěry vztáhnout i na osobu žalobce, neboť právě v důsledku svého více než desetiletého pobytu na území ČR ztratil veškeré vazby na Irák, a proto je kromě jazyka již osobou neznalou místních poměrů a jako takový se může stát terčem působení extrémistických či kriminálních skupin. Proto se mu také nemusí dostat adekvátní ochrany ze strany státních orgánů Iráku.
19. Žalobce zaslal následně soudu dne 11. 12. 2019 prostřednictvím zvoleného zástupce své vyjádření, v němž označil další důkazní návrhy. Podle jeho názoru není v napadeném rozhodnutí dostatečně jasně a přezkoumatelně uvedeno, jakým způsobem se změnilы rozhodné okolnosti oproti době, kdy byla doplňková ochrana udělena. Dále uvedl, že v aktuální zprávě EASO:Country Guidance: Iraq Guidance Note and Common Analysis (červen 2019) je uvedeno, že v Iráku probíhá více překrývajících se vnitřních ozbrojených konfliktů, zejm. konflikt mezi iráckou vládou a ISIL. Část Iráku je též zasažena mezinárodním konfliktem zahrnujícím Turecko, jelikož se na teritorium severního Iráku rozšířil konflikt mezi Tureckem a PKK. Žalovaný měl buď tvrzení žalobce o ohrožení ze strany IS vyvrátit, anebo aplikovat zásadu v pochybnostech ve prospěch žadatele; rovněž tak se v napadeném rozhodnutí nevěnoval problému tzv. šíitských milic podporovaných Iránem. Podle názoru žalobce aktuální události v Iráku nasvědčují tomu, že zlepšení situace trvalé nebylo. Při protivládních protestech proiránské milice zabily několik desítek demonstrantů a ve statistikách se uvádí tisíce zraněných civilistů. Dále byl proveden pomocí dronu bombový útok za pomoci dronu na ajatolláha Muqtada al-Sadra. Žalobce konečně dodal, že po více než 10 letech pobytu

v ČR má rodinu s trvalým pobytem, zaměstnání a je zcela integrován do české společnosti. Jeho vycestování je tedy v rozporu s právem na soukromý a rodinný život.

V. Řízení před krajským soudem

20. Krajský soud v první řadě zkoumal, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž v této souvislosti shledal, že žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu, a rovněž se jedná o žalobu přípustnou.
21. Krajský soud ve věci nařídil **jednání** dne 17. 12. 2019, jehož se zúčastnili jak zástupkyně žalobce i žalovaného, tak i žalobce osobně. Žalobce na výslovný dotaz soudu uvedl, že nepožaduje přítomnost tlumočníka, neboť rozumí česky. Krajský soud vyslechl přednesy procesních podání obou stran. Žalobce se k věci vyjádřil tak, že se nemá v Iráku kam vrátit, neboť je tam všude nebezpečno a nemá tam žádné přátele ani rodinu, vše má nyní v ČR. Podle zástupkyně žalovaného je změna v zemi původu žalobce skutečně významná a trvalá, přičemž incidenty a průběh dalšího vývoje nelze nikdy zcela předvídat. Poté krajský soud shrnul obsah soudního a správního spisu.
22. Ze **správního spisu** žalovaného především vyplývá, že v pohovoru k prvotní žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 4. 1. 2008 žalobce uvedl, že se stal v Iráku obětí únosu, v důsledku něhož byl šest dní držen v zajetí a pak osvobozen armádou. Dále uvedl, že i přes určité zlepšení bezpečnostní situace v Iráku nelze u žadatele v případě jeho návratu do vlasti vyloučit, že bude vystaven jednání, které nelze předvídat a lze se důvodně obávat, že bude žalobce vystaven jednání uvedenému v § 14a odst. 2 AZ. Následně byla žalobci udělena doplňková ochrana rozhodnutím ze dne 31. 3. 2008 na 12 měsíců. Poté žalovaný rozhodoval opakovaně o prodloužení doplňkové ochrany rozhodnutím ze dne 25. 3. 2009, rozhodnutím ze dne 28. 5. 2010 rozhodnutím ze dne 9. 6. 2011 vždy o 12 měsíců, a dále od roku 2012 rozhodnutím ze dne 10. 7. 2012, rozhodnutím ze dne 5. 8. 2014 a rozhodnutím ze dne 3. 8. 2016 vždy o 24 měsíců. Poslední žádost o prodloužení doplňkové ochrany byla podána ze dne 11. 7. 2018 a byl k ní proveden pohovor ze dne 20. 8. 2018. Ve spisu jsou založeny zprávy o zemi původu, které jsou citovány v napadeném rozhodnutí. Z protokolu o seznámení se s podklady ze dne 20. 8. 2018 vyplývá, že se žalobce nechtěl se vyjádřit k podkladům pro rozhodnutí. K obsahu spisového materiálu účastníci neměli žádné vyjádření.
23. K návrhům na doplnění dokazování ve vztahu k aktuální situaci v zemi původu žalobce se krajský soud dotázal účastníků, zda na svých návrzích trvají. Ohledně předloženého doporučení MZV k cestám do Iráku strany uvedly, že na provedení důkazu z důvodu jeho neaktuálnosti netrvají, a proto jej soud neprovedl. Dále soud na základě souhlasného vyjádření zástupců účastníků provedl důkaz předloženým článkem z časopisu Týden.cz „Islámský stát v Iráku se chová jako guerilla“ ze dne 25. 7. 2018, z něhož plyne, že IS začíná užívat partyzánskou taktiku, a to s odvoláním na agenturu Reuters. Příkladem se uvádí některé případy incidentů (přepadení, únosy) z poloviny roku 2018, k některým z nich pak došlo i blízko Bagdádu. K tomuto důkazu žalobce uvedl, že to podporuje argumentaci žalobce o nestabilitě situace v Iráku, což dokumentuje i další navrhovaný důkaz v podobě. Zástupkyně žalovaného vyložila

zjištění z provedeného důkazu tak, že nelze vývoj situace v Iráku zcela předpovědět, ale obecně se situace zlepšila.

24. Ohledně doplnění ze dne 5. 12. 2018, v němž se uvádějí odkazy na video kanál youtube.com, zástupce žalobce uvedl, že nenavrhuje provedení důkazu těmito videozáznamy. Proto o tomto doplnění soud jako o důkazním návrhu nerozhodoval.
25. Ohledně doplnění důkazních návrhů ze dne 10. 12. 2019, zástupkyně žalované uvedla, že se tento dokument nedostal do její dispozice, ačkoliv byl soudem zaslán na vědomí. Zástupce žalobce na dotaz soudu upřesnil, že považuje zdroje citované či zmíněné v tomto dokumentu za důkazní návrhy a ponechává na zvážení soudu, zda je přípustí. Jde o přehled aktuálních zpráv o incidentech v Iráku, zejm. o rezignaci iráckého premiéra a střetech iráckých sil a šíitských milic podporovaných Iránem. Dále navrhl provedení důkazu zprávou EASO: Country Guidance Note and Common Analysis (červen 2019 – dále také jen „zpráva EASO“). Zástupkyně žalované uvedla, že by žalobce měl vymezit, jak se konkrétně vztahuje k jeho situaci. Podle zástupce žalobce směřují tyto důkazní návrhy k prokázání závěru, že změna či zlepšení situace v Iráku má trvalou povahu.
26. Krajský soud následně k důkazu shrnul odkazované části zprávy EASO (červen 2019), s. 28 – 29, kde je provedena analýza stavu rizika tzv. nerozlišujícího násilí v důsledku vnitřního konfliktu vzhledem k jednotlivým oblastem území Iráku. Dále krajský soud citoval závěry této zprávy k situaci v Bagdádu i tzv. bagdánském pásu (tzn. oblasti okolo Bagdádu) a počty civilních obětí (s. 106). Z této zprávy vyplývá, že k tomu, aby bylo možno předpokládat, že se civilista stane možným terčem nerozlišujícího násilí, je potřeba určitá míra individuálních rizik (náboženské vyznání, politická či jiná veřejná aktivita, příslušnost k ozbrojeným složkám atd.).
27. Podle názoru zástupce žalobce tato zpráva však nezahrnuje nejaktuálnější vývoj v Iráku a dále podle jeho názoru jsou na straně žalobce individuální rizika. Vyjádřil obavy z budoucího vývoje v Iráku. K dotazu soudu žalobce ohledně nynějšího charakteru svých obav uvedl, že v Iráku je prostě nebezpečno, zejm. kvůli konfliktům mezi šíity a sunnity a dalším skupinám. K současnému stavu svého řízení podle zákona o pobytu cizinců (žádosti o trvalý pobyt) žalobce uvedl, že podal již druhou žádost o udělení trvalého pobytu.
28. Ostatní citované zdroje v doplnění ze dne 10. 12. 2019 zdrojů krajský soud jako důkazy neprováděl, neboť ani žalobce je soudu v listinné či elektronické podobě nepředložil a krajský soud nepovažoval provedení důkazu těmito zdroji za potřebné.
29. Krajský soud ukončil dokazování a po vyslechnutí konečných návrhů, v němž žalobce zdůraznil problém šíitských milic a nepředvídatelnost vývoje situace v Iráku odročil jednání za účelem vyhlášení rozsudku na den 20. 12. 2019.

VI. Posouzení věci krajským soudem

30. Úvodem svého právního posouzení krajský soud předesílá, že vycházel jakožto z relevantního právního rámce z právní úpravy obsažené v zákoně o azylu, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU (tzv. kvalifikační směrnice) a v neposlední řadě z ustálené judikatury správních soudů.
31. V souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání. Při

posuzování věci měl přitom na zřeteli čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), který zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 tohoto ustanovení pak lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje *„úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU[.]“* S ohledem na proměškání transpoziční lhůty ze strany českého zákonodárce se citované ustanovení procedurální směrnice vyznačuje (pro řízení zahájená na základě žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015) vertikálním přímým účinkem a je povinností krajského soudu přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, ačkoliv nemohly být žalovanému správnímu orgánu v době jeho rozhodování známy.

32. Krajský soud se zabýval věcí ve světle skutkového stavu zjištěného žalovaným, který je dokumentován ve správním spisu, a dále na základě doplnění dokazování při jednání soudu dne 17. 12. 2019.
33. Žalovaný se v předmětné věci zabýval podmínkami pro prodloužení doplňkové ochrany. Právní úprava institutu doplňkové ochrany je obsažena v zákoně o azylu, konkrétně v ustanovení § 14a (udělení doplňkové ochrany) a § 53a odst. 4 zákona o azylu (prodloužení doplňkové ochrany). Podle § 14a zákona o azylu v rozhodném znění platí, že *„[d]oplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.“* Dle odst. 2 citovaného ustanovení se pak *„[z]a vážnou újmu podle tohoto zákona považuje: a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) **vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu**, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.“*
34. Podle ustanovení § 53a odst. 4 zákona o azylu v rozhodném znění platí, že *„Osoba požívající doplňkové ochrany je oprávněna požádat o prodloužení doby, na kterou je doplňková ochrana udělena. Tuto žádost musí osoba požívající doplňkové ochrany podat nejpozději 30 dnů před uplynutím doby, na níž je jí doplňková ochrana udělena. Pokud podání žádosti o prodloužení doplňkové ochrany ve stanovené lhůtě zabrání důvody na vůli osoby požívající doplňkové ochrany nezávislé, je oprávněna tuto žádost podat do 3 pracovních dnů po odpadnutí těchto důvodů. Ministerstvo prodlouží dobu, po kterou je udělena doplňková ochrana, v případě, že osobě požívající doplňkové ochrany i nadále hrozí vážná újma (§ 14a) a nenastanou-li důvody pro její odejmutí (§ 17a). Doplňková ochrana se prodlouží nejméně o 2 roky; je-li důvodné nebezpečí, že by osoba požívající doplňkové ochrany mohla závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ho již narušuje, prodlouží se doplňková ochrana o 1 rok. Při prodloužování doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny se postupuje obdobně.“*

35. Podle § 17a odst. 1 a 2 zákona o azylu platí, že doplňková ochrana se odejme, pokud a) okolnosti, které vedly k udělení doplňkové ochrany, zanikly nebo se změnily do té míry, že již doplňkové ochrany není zapotřebí, b) osoba požívající doplňkové ochrany měla být nebo je vyloučena z možnosti doplňkovou ochranu udělit z důvodů uvedených v § 15a, c) nesprávné uvedení nebo opomenutí určitých skutečností, včetně použití padělaných či pozměněných dokumentů, bylo rozhodující pro udělení doplňkové ochrany, nebo d) osoba požívající doplňkové ochrany se dopustila zvlášť závažného zločinu. Při posuzování důvodů uvedených v odstavci 1 ministerstvo přihlédne k tomu, zda změna okolností je tak významná a trvalé povahy, že osobě požívající doplňkové ochrany již nehrozí nebezpečí, že utrpí vážnou újmu. Dále se přihlédne k tomu, zda osoba požívající doplňkové ochrany uvede závažné okolnosti podložené předchozí vážnou újmou odůvodňující odmítnutí ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo, je-li osobou bez státního občanství, státu svého posledního trvalého bydliště.
36. K výkladu ustanovení § 53a odst. 4 zákona o azylu je třeba především poukázat na to, že jeho konstrukce je založena na klauzuli *rebus sic stantibus*, tedy zásadní či podstatné změně rozhodných okolností. Korespondující právní úpravu Společného evropského azylového systému (tzv. SEAS) představuje čl. 16 odst. 1 a 2 nové kvalifikační směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU (dále jen „kvalifikační směrnice“), podle něhož platí, že *státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti přestávají být osobou, která má nárok na doplňkovou ochranu, jestliže okolnosti, které vedly k přiznání statusu doplňkové ochrany, přestanou existovat nebo se změní do té míry, že ochrany již není třeba. Při uplatňování odstavce 1 přihlížejí členské státy k tomu, zda je změna okolností natolik **významná a dlouhodobá**, že osoba, která má nárok na doplňkovou ochranu, již není vystavena reálnému nebezpečí vážné újmy.* Předmětné ustanovení zákona o azylu je proto na místě eurokonformně interpretovat tak, že trvají-li důvody, pro něž byla doplňková ochrana udělena, nebo nenastanou-li důvody uvedené v § 17a téhož zákona, ministerstvo na žádost osoby požívající doplňkové ochrany podanou nejpozději 30 dnů před uplynutím doby, na niž byla udělena, doplňkovou ochranu i opakovaně prodlouží, vždy nejméně o 1 rok, a současně prodlouží dobu platnosti průkazu oprávnění k pobytu. Závěr o tom, že důvody vedoucí k přiznání doplňkové ochrany již netrvají, musí být opřen o koherentní, přezkoumatelnou a logickou argumentaci založenou na detailní znalosti aktuálních poměrů v zemi původu a jejich srovnání se stavem, který byl hodnocen jako odůvodňující přiznání doplňkové ochrany.
37. Krajský soud se nejprve zabýval námitkou tvrzené nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí. Neshledal důvodným tvrzení žalobce, že se žalovaný zabýval situací v Iráku ve světle neaktuálních informací o zemi původu, příp. že neodůvodnil dostatečně otázku tzv. významné a trvalé změny poměrů. Naopak lze říci, že žalovaný tuto otázku učinil správně středobodem své úvahy, která vedla k závěru o zamítnutí žádosti o prodloužení doplňkové ochrany.
38. Pokud žalobce také namítal, že mu mělo být žalovaným uděleno zvláštní poučení o tom, co vyplývá ze shromážděných podkladů ve správním spisu a jaké závěry z nich žalovaný hodlá dovodit, pak k tomu krajský soud podotýká, že takovou zákonnou povinnost žalovaný nemá. Ze správního spisu jednoznačně vyplývá, že žalobci byla poskytnuta veškerá standardní poučení v souvislosti s řízením o prodloužení

doplňkové ochrany. Dostal možnost seznámit se s podklady pro rozhodnutí a podat k nim svá vyjádření, příp. tyto podklady doplnit. Žalobce navíc podle svých tvrzení rozumí i hovoří česky natolik dobře, aby mu byl obsah podkladů ve správním spisu srozumitelný.

39. Krajský soud dále uvádí, že námitka nedostatečným hodnocením otázky možného pronásledování žalobce (§12 zákona o azylu) se zcela míjí s předmětem řízení, o němž bylo žalovaným rozhodováno. Jelikož se jednalo o žádost o prodloužení doplňkové ochrany, jejímž poživatelem byl žalobce v době rozhodování žalovaného cca deset let, nebylo povinností žalovaného se zabývat otázkou možného pronásledování žalobce v případě návratu do Iráku, nýbrž pouze otázkou možného rizika vzniku vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu.
40. K otázce aktuálnosti zpráv založených ve správním spisu krajský soud poukazuje na to, že většina z nich pochází z první poloviny roku 2018, jakkoliv samozřejmě mapují situaci v Iráku především za rok 2017. Dále nelze pominout, že sám žalobce nijak k podkladům pro rozhodnutí nepřispěl, přičemž při pohovoru k žádosti o prodloužení doplňkové ochrany pouze uvedl, že ví o incidentech v Iráku z televize a od svých přátel v Bagdádu (krajský soud přitom nepřehlédl rozpor v tvrzeních žalobce, který pro případ vycestování zpět do země původu tvrdil, že již v Bagdádu žádné přátele nemá). Žalovaný navíc nejdůležitější zprávy o zemi původu v napadeném rozhodnutí podrobně citoval a nelze ani dovodit, že by vybíral selektivně pouze informace svědčící pro závěr, že se situace v Iráku významně a trvale změnila. Obdobně ani při ústním jednání u soudu dne 17. 12. 2019 žalobce své obavy z návratu nekonkretizoval.
41. Krajský soud k tomu uvádí, že doplňková ochrana nebyla žalobci v roce 2008 udělena žalovaným z nějakých konkrétních individuálních důvodů spočívajících v tom, že by jeho osobu bylo možno považovat za rizikovou z hlediska případných útoků Islámského státu či jiných ozbrojených skupin v Iráku, ale proto, že obecné riziko vzniku vážné újmy bylo v té době i později takové, že žalovaný nemohl predikovat s přiměřenou pravděpodobností, že se žalobce nestane terčem tohoto druhu nerozlišujícího násilí. Samotný tvrzený zážitek žalobce, který měl být v srpnu 2007 unesen na šest dnů neznámými muži, v udělení doplňkové ochrany a jejím dlouhodobém a opakovaném prodlužování nesehrál zásadní roli.
42. Dále je třeba uvést, že doplňková ochrana je ze své povahy institutem dočasným a nemá primárně sloužit k nahrazování institutů cizineckého pobytového práva. Jde o výjimečný institut založený na principu non-refoulement, který je odvozen od zákazu mučení a nelidského zacházení (čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod) a dalších principů a hodnot (právo na život atd.). Žalobce tedy nemůže chránit legitimní očekávání, že by doplňková ochrana měla být prodlužována navždy, a to i když se cizinec integruje do socio-kulturního prostředí země, která mu ochranu poskytuje.
43. Klíčovou otázkou, zda v Iráku došlo od roku 2008 k natolik významné a trvalé změně poměrů, aby byly splněny podmínky pro odnětí doplňkové ochrany ve smyslu ustanovení § 17a zákona o azylu, a tím i pro zamítnutí žádosti o její prodloužení, krajský soud posoudil následovně. Žalovaný vycházel při tvorbě svého úsudku zejm. z toho, že zcela nepopíratelně a jednoznačně došlo k vojenské porážce hnutí Islámský stát na území Iráku a ze země se stáhla americká armáda, která měla zásadní podíl spolu

s kurdskými jednotkami na porážce IS. Tato skutečnost je zcela nezpochybnitelná a nevyvrací ji ani žalobce. Je však otázkou, zda i nadále situace v Iráku naplňuje či nenaplňuje podmínky vnitřního ozbrojeného konfliktu, který by civilistům působil svévolné nerozlišující násilí.

44. Zprávy o zemi původu založené ve správním spisu i podklady, jimiž bylo doplněno dokazování při jednání soudu k aktuální situaci v Iráku jasně ukazují, že povaha konfliktu v Iráku se skutečně změnila. Lze sice souhlasit se žalobcem v tom, že v Iráku nepochybně určité vnitřní konflikty probíhají (což výslovně konstatuje i aktuální zpráva EASO z června 2019 – s. 28), ale už nemají povahu klasického vojenského polního konfliktu, ale spíše partyzánské či guerillové taktiky (viz k tomu článek „Islámský stát v Iráku se chová jako guerilla“ ze dne 25. 7. 2018 vycházející ze zpráv agentury Reuters). Tyto konflikty mezi iráckými vládními silami, příslušníky IS a šiitských milic jsou lokálního charakteru a mají charakter konkrétně cílených akcí (přepadení, únos či teroristický útok na veřejném místě). Intenzita těchto konfliktů navíc kolísá mezi jednotlivými oblastmi, přičemž podle územního klíče se liší též aktéři těchto konfliktů (na severu Kurdové, v oblasti jihu a jihovýchodu pod iráckým vlivem působící šiitské milice). Zpráva EASO z června 2019 (s. 29) uvádí, že Bagdád a území okolo něho náleží do třetího stupně intenzity nerozlišujícího násilí působícího na civilisty v důsledku ozbrojeného konfliktu, k němuž se uvádí, že tento druh násilí se zde vyskytuje, avšak nikoliv ve vysoké míře, a proto je zapotřebí vyšší míra individuálních rizik, aby existovaly oprávněné důvody se domnívat, že civilista v případě návratu do této oblasti bude čelit skutečnému riziku vážné újmy.
45. Charakter změny situace v Iráku potvrzuje též dosavadní relevantní judikatura správních soudů v obdobných věcech jiných státních příslušníků Iráků, kteří hledali v ČR mezinárodní ochranu. Lze poukázat zejm. na usnesení NSS ze dne 26. 6. 2019, č.j. 10 Azs 135/2019 - 31, rozsudek NSS ze dne 16. 5. 2019, č.j. 1 Azs 389/2018-38 a usnesení NSS ze dne 6. 6. 2019, č.j. 1 Azs 46/2019-59, všechna rozhodnutí přístupná na www.nssoud.cz.
46. Vzhledem k tomu je třeba blíže zkoumat jednak individuální rizika, která by případně vystavovala žalobce vyššímu nebezpečí vážné újmy, a jednak otázka bezpečnosti místa, kam by se žalobce pravděpodobně vrátil. Krajský soud stejně jako žalovaný vycházel z toho, že žalobce pochází z Bagdádu, což je jeho přirozené původní prostředí. Jeho argumentace, že už se v Bagdádu v případě svého návratu ocitne jako cizinec, neboť už je zcela integrován v ČR, není přesvědčivá. Nemá ani valný smysl v jeho případě uvažovat reálně o vnitřním přesídlení do jiné části země, neboť podle zpráv o zemi původu patří Bagdád k těm bezpečnějším místům země (viz k tomu citovaná zpráva EASO z června 2019 a zprávy z roku 2018 založené ve správním spisu). Bagdád a jeho pás je v zásadě pod kontrolou irácké vlády. To ovšem nevyklučuje, že by se žalobce mohl stát terčem útoku, které se i po porážce IS stále objevují. V zemi také došlo k eskalaci napětí a protestů, které vyvrcholily rezignací premiéra na začátku prosince 2019.
47. Žalobce však z pohledu individuálních charakteristik není ani politickým či náboženským aktivistou, ani zranitelnou osobou, která by měla zvláštní potřeby. Ani na výslovný dotaz soudu při jednání dne 17. 12. 2019 žalobce nedokázal upřesnit důvody svých obav, a nezmínil ani své náboženství (sunnitský islám), ani příslušnost k nějakému politickému proudu v Iráku. Jeho strach z návratu do země původu, který

opakovaně vyjádřil jak v řízení před žalovaným, tak i před soudem, je odůvodněn pouze obecnými znalostmi o situaci v Iráku a zvykem na relativně bezpečné české prostředí, kde má žalobce práci i rodinu. Tyto důvody však nestačí k odůvodnění prodloužení doplňkové ochrany, jsou to pouze hlediska, k nimž je možno při posuzování žádosti o prodloužení doplňkové ochrany přihlédnout.

48. Pokud tedy žalovaný vycházel z vyhodnocení rizik v místě posledního bydliště žalobce, přičemž posuzoval situaci v Bagdádu tak, že oblast je obecně bezpečnostně pod kontrolou vládních sil a situace v něm je stabilizovaná, tak to je v souladu i se závěry zprávy EASO z června 2019 (viz s. 107 této zprávy), jakkoliv v okrajových pásech bagdádské aglomerace může docházet k větší míře útoků. Poslední incidenty způsobené změnami v politické situaci, na něž žalobce poukazoval i při jednání soudu byly namířeny proti politicky aktivním občanům Iráku (civilistům), kteří se zúčastňují demonstrací či jiných veřejných akcí.
49. Pokud žalobce až v pozdějších doplněních konkrétně namítal, že žalovaný měl zvážit nebezpečí plynoucí z působení tzv. šíitských milic, které nejsou zcela pod kontrolou ústřední irácké vládní administrativy, pak toto tvrzení sice nachází v obecné rovině oporu ve zprávách o zemi původu, ale podle krajského soudu na celkovém obrazu věci nic nemění. Žalobce ve svém azylovém příběhu netvrdil, že by měl problémy konkrétně s příslušníky šíitského vyznání. Považuje se za řadového sunnitu, což ještě neznamená, že by kvůli tomu měl být osobou se zvýšeným individuálním rizikem napadení (viz k tomu zpráva EASO z června 2019, s. 53).
50. Krajský soud tedy dospěl ohledně rozhodovacích důvodů napadeného rozhodnutí žalovaného k závěru, že byly přezkoumatelně zdůvodněny, jsou souladné se zákonem a obstojí v podstatné míře i ve světle aktuálního vývoje v Iráku (čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice).
51. Pokud žalobce opět až po uplynutí lhůty k podání žaloby dovolával svých rodinných poměrů (rodiče s trvalým pobytem v ČR), tak k tomu krajský soud znovu opakuje, že to sice může hrát roli podpůrného hlediska pro posouzení osoby cizince a jeho osobních a rodinných vazeb, ale v případě absence důvodů ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu to nemůže odůvodnit prodloužení doplňkové ochrany. Žalobce pak v žalobě nenamítal zásah do soukromého a rodinného života, tuto námitku vznesl až těsně před jednáním soudu. Za této situace se jedná o koncentrovaný žalobní bod ve smyslu § 71 odst. 2 s.r.s., a proto se jím krajský soud blíže nezabýval.
52. Obiter dictum krajský soud uvádí, že vzhledem k vysoké míře integrace žalobce na české prostředí a přítomnosti jeho rodiny zde je skutečně jako optimální způsob řešení pobytového oprávnění třeba zvolit cestu žádosti o udělení trvalého pobytu (§ 68 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů), a nikoliv režim doplňkové ochrany. Podle informací sdělených žalobcem již byla podána druhá žádost, a tudíž v této věci probíhá správní řízení. I nadále tedy bude moci zřejmě žalobce pobývat v ČR v režimu zákona o pobytu cizinců do minimálně doby, než bude o jeho žádosti o trvalý pobyt konečným způsobem rozhodnuto.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

53. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.

54. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, pročez se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 20. prosince 2019

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.